

11. 8. 2009

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Jak odlišit své produkty od konkurence - návod pro výrobce zemědělských produktů a potravin

Na trhu se zemědělskými produkty a potravinami se vyskytuje řada výrobků a všechny jsou svými výrobci označovány nejrůznějším způsobem. Výrobci tímto označením odlišují své produkty od konkurenčních produktů a dávají zákazníkovi najevo, že produkt pochází od nich a má specifické vlastnosti. Na druhou stranu spotřebitelé pod označením očekávají jisté vlastnosti a kvalitu produktu. Je tak v zájmu výrobců potravin označení svých produktů chránit. Jakým způsobem tak ale mohou učinit?

Před několika týdny se na naši advokátní kancelář obrátil jistý výrobce sýru s bílou plísní na povrchu podle nové originální receptury s dotazem, jakým způsobem může zajistit svému produktu a jeho názvu ochranu před konkurencí a jak uspět v případných sporech s výrobcí napodobenin.

Obecně lze říci, že ochranu práv v oblasti označování potravin a zemědělských výrobků lze zajistit prostřednictvím čtyř právních institutů - ochranné známky, označení původu, zeměpisného označení a zaručené tradiční speciality.

Ochranné známky

Ochrannou známkou může být za podmínek stanovených zákonem o ochranných známkách (zákon č. [441/2003](#) Sb. ve spojení s nařízením Rady (ES) č. 40/94 z 20. prosince 1993 o ochranné známce Společenství, ve znění nařízení Rady (ES) č. 3288/1994 z 22. prosince 1994) jakékoliv označení schopné grafického znázornění, zejména slova, včetně osobních jmen, barvy, kresby, písmena, číslice, tvar výrobku nebo jeho obal, pokud je toto označení způsobilé odlišit výrobky nebo služby jedné osoby od výrobků nebo služeb jiné osoby. Zápisem ochranné známky do rejstříku ochranných známek (dále pro účely této části jen „**rejstřík**“) získává vlastník ochranné známky výlučné právo tuto známku používat. Ochranné známky mohou být registrovány jako národní, mezinárodní nebo jako ochranné známky Evropského společenství. Vedle registrovaných ochranných známek existují ještě tzv. všeobecně známé známky. Zápis ochranné známky do rejstříku platí po dobu 10 let od podání přihlášky, s možností obnovy vždy o dalších 10 let. Ochranná známka může být převáděna na jiného vlastníka nebo k ní může být poskytnuta licenční smlouva.

O zápis ochranné známky do rejstříku se žádá přihláškou podanou u Úřadu průmyslového vlastnictví (dále jen „**Úřad**“). Ten nejprve zkoumá přihlášku z formálního hlediska, tedy zda splňuje náležitosti stanovené zákonem. Po následujícím věcném průzkumu je přihláška zveřejněna ve Věstníku Úřadu za účelem podávání připomínek a námitek. Vyhovuje-li přihláška požadavkům zákona a po případném vypořádání se s námitkami zapíše Úřad ochrannou známku do rejstříku spolu s uvedením dne zápisu a vydá vlastníku ochranné známky osvědčení o zápisu ochranné známky do rejstříku. Zápis ochranné známky do rejstříku Úřad oznámí ve svém Věstníku.

Označení původu a zeměpisné označení

Právní úprava označení původu a zeměpisného označení je obsažena v zákoně č. [452/2001](#) Sb., o ochraně označení původu a zeměpisných označení a o změně zákona o ochraně spotřebitele a v nařízení Rady (ES) č. 510/2006 ze dne 20. března 2006 o ochraně zeměpisných označení a označení původu zemědělských produktů a potravin (dále jen „**nařízení 510/2006**“).

Označením původu se rozumí název regionu, určitého místa nebo ve výjimečných případech země, který se používá k označení zemědělského produktu nebo potraviny, které pocházejí z tohoto regionu, určitého místa nebo země, jejichž jakost nebo vlastnosti jsou převážně nebo výlučně dány zvláštním zeměpisným prostředím zahrnujícím přírodní a lidské činitele a jejichž produkce, zpracování a příprava probíhají ve vymezené zeměpisné oblasti.

Zeměpisným označením se rozumí název regionu, určitého místa nebo ve výjimečných případech země, který se používá k označení zemědělského produktu nebo potraviny pocházející z tohoto regionu, určitého místa nebo země a mající určitou jakost, pověst nebo jinou vlastnost, kterou lze přičíst tomuto zeměpisnému původu a jejichž produkce, zpracování nebo příprava probíhá ve vymezené zeměpisné oblasti. Na rozdíl od označení původu tedy stačí, aby ve vymezené zeměpisné oblasti probíhala alespoň jedna z fází výroby - produkce, zpracování nebo příprava.

Registrační řízení o zápis označení původu nebo zeměpisného označení do rejstříku označení původu a zeměpisných označení (dále pro účely této části jen „**rejstřík**“) se zahajuje na úrovni členského státu EU, v němž se nachází příslušná zeměpisná oblast. Sdružení producentů nebo zpracovatelů stejného zemědělského produktu nebo potraviny podá žádost o zápis do rejstříku u odpovědného národního orgánu. V ČR je tímto orgánem Úřad. Ten přezkoumá, zda je žádost oprávněná a zda splňuje podmínky nařízení 510/2006. Pokud jsou všechny nutné předpoklady splněny, následuje zveřejnění žádosti ve Věstníku Úřadu za účelem podávání námitek na úrovni členského státu. Po případném vypořádání se s námitkami Úřad předá žádost Evropské komisi (dále jen „**EK**“) ke konečnému rozhodnutí. EK vhodným způsobem přezkoumá, zda je žádost oprávněná a zda splňuje podmínky stanovené v nařízení 510/2006. Doba přezkumu by neměla přesáhnout 12 měsíců. Shledá-li EK žádost vyhovující, zveřejní v Úředním věstníku Evropské Unie specifikaci výrobku (její zkrácenou verzi). Do šesti měsíců od zveřejnění mohou být podávány proti zápisu námítka z ostatních členských států a třetích zemí. Neobdrží-li EK žádnou námitku nebo není-li podaná námitka přípustná, EK zapíše název do rejstříku chráněných označení původu a chráněných zeměpisných označení a vydá o tom nařízení.

Specifickou vlastností označení původu a zeměpisného označení je, že se jedná o práva nevýlučná. To znamená, že tato označení může používat každý hospodářský subjekt, který uvádí na trh zemědělské produkty nebo potraviny, jejichž vlastnosti odpovídají specifikaci stanovené pro taková označení. Výhodou oproti ochranné známce je menší správní poplatek za registraci a trvalá platnost (není třeba ochranu obnovovat). Právo ochrany se vztahuje na celé území EU.

Zaručená tradiční specialita

Právní úprava zaručené tradiční speciality podle nařízení Rady (ES) č. 509/2006 ze dne 20. března 2006 o zemědělských produktech a potravinách, jež představují zaručené tradiční speciality, se vztahuje pouze na vybrané zemědělské produkty a potraviny, jak stanoví v čl. 1 tohoto nařízení. Může se jednat pouze o výrobky se zvláštní povahou, kterou se jasně odlišují od jiných podobných výrobků, s tradicí minimálně 25 let. Tyto výrobky musí být buď vyprodukovány z tradičních surovin, nebo se musí vyznačovat tradičním složením nebo způsobem produkce nebo zpracování, který odráží tradiční druh produkce nebo zpracování.

Registrační řízení probíhá podobně jako u označení původu či zeměpisného označení, to znamená, že se zahajuje na úrovni členského státu a končí rozhodnutím EK. Žádosti o registraci se předkládají na Ministerstvo zemědělství - Úřad pro potraviny, odbor potravinářské výroby, který přezkoumá věcnou správnost žádosti a umožní, aby se k žádosti mohly vyjádřit oprávněné osoby z ČR a mohly vznést námítky vůči této žádosti. Poté předá žádost EK ke konečnému rozhodnutí. Další procesní postup je totožný jako u žádostí o registraci označení původu či zeměpisného označení. EK vede rejstřík zaručených tradičních specialit.

Výrobky, které jsou označovány jako chráněné označení původu/zeměpisné označení/zaručená tradiční specialita, jsou na obalech současně opatřeny údajem „chráněné označení původu“, „chráněné zeměpisné označení“, „zaručená tradiční specialita“ nebo symboly Evropských společenství, jež jsou jim přiřazeny. Hospodářské subjekty, které takto označují své výrobky, podléhají pravidelným kontrolám dodržování specifikací. Tyto kontroly provádí orgány státní správy (Státní zemědělská a potravinářská inspekce, Státní veterinární správa). Náklady na kontroly přitom hradí uživatelé těchto označení.

Na závěr je vhodné poznamenat, že v současných podmínkách trhu potravin a zemědělských výrobků dochází k obrovskému konkurenčnímu boji nezměrného množství druhů jak tuzemských, tak zahraničních produktů. V takovém prostředí by měl každý výrobce potravin a zemědělských výrobků považovat za nezbytné chránit svůj produkt a označit jej některým z výše uvedených způsobů. Může tak předejít případným sporům s ostatními výrobci, případně si „zajistit“ v takových sporech úspěch. Navíc, a to je možná pro výrobce potravin a zemědělských výrobků nejdůležitější, pokud svůj výrobek takovým způsobem označí, ve vztahu ke spotřebiteli výrazně zviditelní svůj produkt mezi obdobnými neoznačenými, což bezpochyby zvýší poptávku po jeho produktu, a potažmo i jeho zisk.

Mgr. Aleš Kubo,
advokátní koncipient

Mgr. Martin Hájek,
advokát

HÁJEK ZRZAVECKÝ

[HÁJEK ZRZAVECKÝ advokátní kancelář, s.r.o.](#)

Revoluční 3
110 00 Praha 1

tel.: +420 227 629 700

fax: +420 221 803 384

e-mail: info@hajekzrzavecky.cz

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Odpovědnost členů statutárního orgánu za nepodání insolvenčního návrhu včas](#)
- [Vybrané otázky poskytování zdravotních služeb na dálku](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Nový daňový režim ESOP v České republice od roku 2026. Posun k ekonomické realitě a mezinárodním standardům?](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [10 otázek pro ... Barboru Paclíkovou](#)
- [Souhrn významných událostí ze světa práva](#)